

Laukaan kunta

ESIOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Liitteeksi opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaan 1.8.2025

Sisällys

1.	JOHDANTO	2
2.	OPISKELUHUOLLON KESKEISET TAVOITTEET JA PERIAATTEET	3
2.1	Opiskeluhuollon suunnitelmat	5
2.2	Opiskeluhoitoryhmät	6
3.	OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT	8
4.	YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOTEUTTAMINEN	9
5.	YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOTEUTTAMINEN	11
5.1	Ohjaaminen yksilökohtaisen opiskeluhuollon palveluihin	11
5.2	Monialainen asiantuntijaryhmä (MAR)	11
5.3	Lapsen erityisruokavalio, sairauden hoito ja lääkitys	14
6.	YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPISKELUHUOLLOSSA	14
7.	SUUNNITELMA LASTEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA, HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISI- JA TURVALLISUUSSUUNNITELMAT	15
8.	LIITE Kuva Laukaan esiopetuksen opiskeluhuollon kokonaisuudesta	17

1. JOHDANTO

Laukaan esiopetussuunnitelma on laadittu valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden pohjalta yhtenäiseksi työkaluksi esiopetusryhmien käyttöön. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on perusopetuslain mukainen määräys, jonka mukaan Laukaan kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma laaditaan ja esiopetus toteutetaan. Opetussuunnitelman laatimista ohjaavat perusopetuslaki ja -asetus sekä esiopetuksen tavoitteita määrittävä valtioneuvoston asetus. Opetussuunnitelma on päätös esiopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä, huoltajien ja esiopetuksen henkilöstön yhteistyöstä sekä opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja toimintatavoista. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (L1287/2013) säädetään mm. esi- ja perusopetuksessa olevan oppilaan opiskelijan oikeudesta opiskeluhooltoon ja sen järjestämisestä.

Laukaan kunnassa esiopetusta järjestetään kouluissa ja päiväkodeissa. Tavoitteena on paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman avulla toteuttaa yhtenäistä ja laadukasta esiopetusta huomioiden Laukaan kunnan erityispiirteet. Esiopetuksessa painotetaan lapsilähtöisyyttä, yhteisöllisyyttä, monipuolisia työtapoja, toiminnallisuutta sekä vanhempien osallisuutta. Tärkeää on myös toiminnan jatkuva arviointi ja kehittäminen.

Esiopetusta annetaan vähintään 700 tuntia vuodessa ja esiopetuksessa noudatetaan koulujen lukukausirytmää. Esiopetus on maksutonta ja esiopetuspäivään kuuluu ohjattu ruokailu. Esiopetuksessa taataan turvallinen toiminta- ja oppimisympäristö. Esiopetuksen tavoitteena on parantaa lapsen oppimisedellytyksiä ja turvata riittävät taidot lapsen siirtyessä kouluun. Esiopetuksessa huomioidaan ja kunnioitetaan moninaisia perheitä, kulttuuritaustoja ja uskontoja. Tällä hetkellä Laukaan kunnassa esiopetusta annetaan suomen kielellä.

Esiopetusta ohjaavista säädöksistä poiketen tässä asiakirjassa (kuten opetussuunnitelman perusteissa) käytetään oppilaasta esiopetukseen paremmin soveltuvana sanaa lapsi ja oppimisen ja koulunkäynnin tuesta nimitystä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki. Opiskeluhooltosuunnitelman tekstissä huomioidaan ajantasainen lainsäädäntö, muuten oppilas- ja opiskelijahuoltolain rakenteita ei ole muutettu.

Laukaan opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma sisältää Laukaan kunnan kutakin koulutusmuotoa koskevat opiskeluhooltosuunnitelmat. Esiopetuksen ja lukion suunnitelmat on liitetty erillisinä liitteinä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaan.

Laukaan esiopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma korvaa paikallisen esiopetussuunnitelman luvun 6. Opiskeluhooltosuunnitelma sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta). Tarkennetut tiedot ja palvelut kuvataan koulu-/esiopetusyksikkökohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa. Käytössä on erillinen Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä ja opetuksen järjestäjän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Keski-Suomen hyvinvointialue vastaa opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä alueellaan sijaitsevien oppilaitosten opetuksessa tai koulutuksessa oleville oppilaille heidän kotipaikastaan riippumatta. Kotiopetuksessa olevat esikoululaiset eivät kuulu opiskeluhoollon palvelujen piiriin (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kotiopetus>)

2. OPISKELUHUOLLON KESKEISET TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan ja **opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämistä ja ylläpitämistä** sekä niiden **edellytyksiä lisäävää toimintaa** oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuolto liittyy kiinteästi esiopetuksen tehtävään edistää lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytyksiä ja tätä työtä tehdään monialaisesti.

Opiskeluhuolto koostuu lakisääteisistä palveluista ja niitä täydentävistä palveluista ja lapsella on oikeus saada maksutta opiskeluhuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Esiopetuksen opiskeluhuolto koskee myös (1.8.2026 alkaen varhennetun) oppivelvollisuuden piirissä olevia lapsia.

Opiskeluhuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat jatkumon esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen saakka. Yhtenäiset käytännöt eri koulutusasteilla, niin esi- ja perusopetuksessa, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja lukio-opetuksessa tukevat eri kehitysvaiheissa lapsen ja nuoren terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen välinen vuorovaikutus on tärkeää toteutettaessa opiskeluhuollon toimintaa. Monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään esiopetusyhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa, myös opiskeluhuollon osalta. Kehittämistyö edellyttää opiskeluhuollon suunnittelua ja sen arviointia.

[Oppilas- ja opiskelijahuoltolain](#) (L1287/2013) mukaan opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää, yhteisöllistä hyvinvointia tukeavaa työtä eri kouluasteilla. Opiskeluhuolto on kaikkien yhteinen tehtävä. Ensisijainen vastuu esiopetusryhmän ja -yksikön hyvinvoinnista on esiopetuksen henkilökunnalla ja päiväkodin-/ koulunjohtajalla. Esiopetuksen opiskeluhuollon toteutumisesta vastaavat esiopetusta järjestävien yksiköiden esihenkilöt (koulun- ja päiväkodinjohtajat) sekä esiopettajat ja muut opiskeluhuollon toimijat yhdessä. Koulun- tai päiväkodin johtaja vastaa siitä, että yksikkökohtaiset tarkennukset opiskeluhuoltosuunnitelmaan ovat asianmukaisesti laadittu, ja että esiopetuksen henkilöstöllä on riittävä osaaminen opiskeluhuollon toteuttamiseen. Esiopetusyhteisön tai lasten hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä huoltajan kanssa.

Opiskeluhuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä kunnan sivistyspalvelujen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä lapsen ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon lapsen ikä ja edellytykset. Opiskeluhuoltoon sisältyvät esiopetuksen toiminta, riittävät ja maksuttomat opiskeluhuoltopalvelut (psykologi- ja kuraattoripalvelut, neuvolapalvelut sekä yksittäistä lasta koskeva monialainen, yksilökohtainen opiskeluhuolto). Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määrääjoissa ja sitä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus. Käytettävissä olevista opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan huoltajille ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan palveluja.

Opiskeluhuoltoa ohjaavia arvoja ovat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen lapseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Lapsen ja huoltajan osallisuus, suunnitelmallinen yhteistyö ja opiskeluhuollosta tiedottaminen lisäävät opiskeluhuollon tuntemusta ja edesauttavat

palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä opiskeluhuollossa.

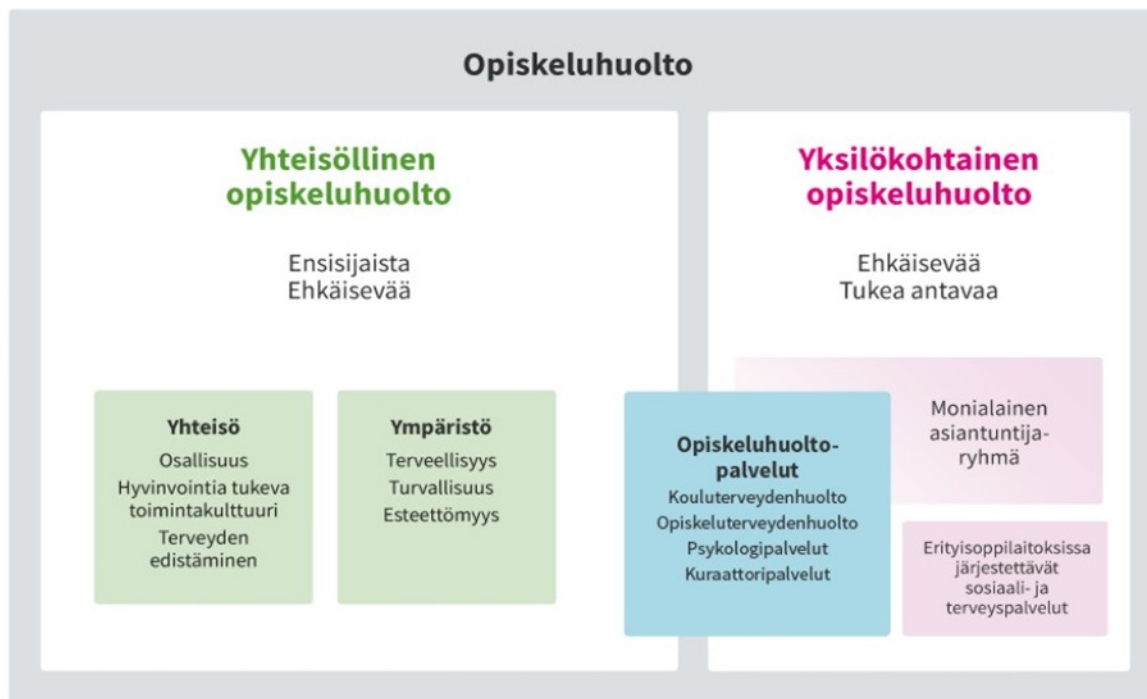
Opiskeluhuollon tavoitteena on:

- edistää oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- edistää lasten ja huoltajien osallisuutta ja kuulluksi tulemistä
- turvata varhainen, matalan kynnyksen tuki
- ennaltaehkäistä ongelmien syntyä korjaavan työn sijaan
- edistää oppimisympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja esiopetuksen välistä yhteistyötä
- tukea lasten mielenterveyttä ja psykososiaalista hyvinvointia
- turvata opiskeluhuoltopalveluiden yhdenvertainen saatavuus ja laatu
- tukea yksilöä kehittämällä yhteisöä
- tukea esiopettajan työtä
- vahvistaa opiskeluhuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä

Opiskeluhuoltotyötä ohjaavat periaatteet ovat:

- avoimuus
- luottamuksellisuus
- kunnioittava suhtautuminen opiskelijoihin ja huoltajiin.

Lämmin vuorovaikutus ja kannustava ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet, kuulluksi tuleminen ja kiireettömyys tukevat mahdollisuuksia kuulua kouluyhteisöön. Turvallisen arjen avulla luodaan ja vahvistetaan oppimisen edellytyksiä, myönteisiä yhteisiä kokemuksia ja merkityksellisyyden tunnetta yhteisön jäsenenä huomioimalla sen jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista sekä yksilöllisten tarpeiden huomioimista.

Kuva 1. THL. Opiskeluhoolto-verkkosivu. Opiskeluhoollon kokonaisuus.

Esiopetuksen opiskeluhooltosuunnitelman **liitteenä** on kuva hyödynnettäväksi esiopetuksen opiskeluhoollon kokonaisuuden tiedottamisessa.

2.1 Opiskeluhoollon suunnitelmat

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhooltosuunnitelma opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi. Se laaditaan yhteistyössä opiskeluhoollon palveluiden, opiskelijoiden sekä huoltajien kanssa. Esiopetuksen opiskeluhooltosuunnitelma on Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman liite.

Suunnitelman tulee sisältää:

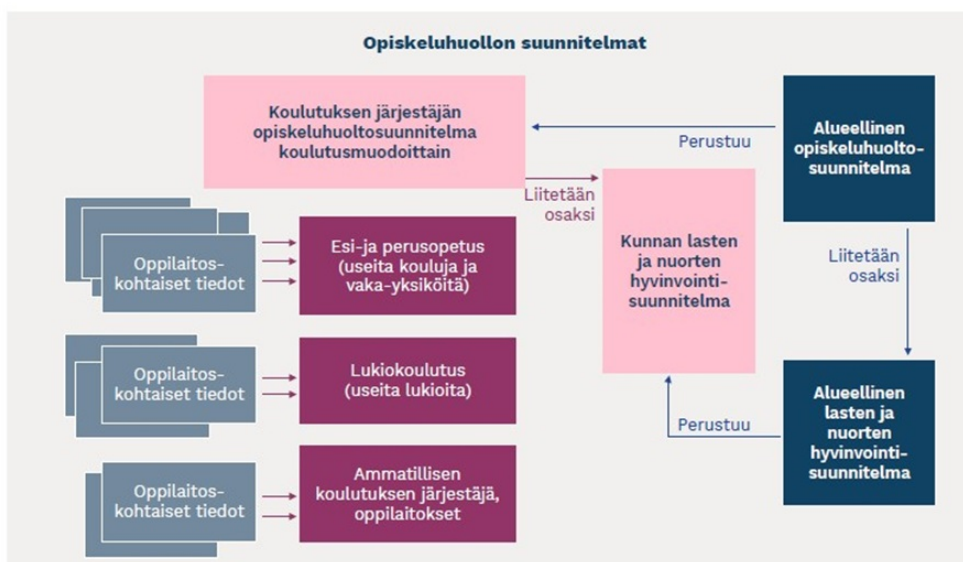
1. opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet
2. toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi
3. toimenpiteet opiskeluhoollon seuraamiseksi (omavalvonta).

Lisäksi opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on suunnitelma, joka sisältää **esiopetusyksikkökohtaiset tiedot**. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhooltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista esiopetusyksiköissä seurataan ja tarkistetaan tarvittaessa. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten esiopetusyksiköiden toimintaa niiden avulla ohjataan.

Koulujen esiopetusryhmien opiskeluhuollon suunnitelmat sisältyvät koulukohtaisiin lukuvuosisuunnitelmiin. Päiväkotien esiopetusryhmissä suunnitelma ja arviointi sisältyy yksikkökohtaisiin lukuvuosisuunnitelmiin. Esiopetuksen opiskeluhuollon toteutuminen arvioidaan lukuvuoden lopussa. Yksikkökohtaisista arvioinneista laaditaan yhteenveto. Opiskeluhuollon ohjausryhmä hyödyntää koulujen ja päiväkotien yhteenvetoja ja terveyden mittareita kootessaan tietoa opiskeluhuollon toteutumisesta sekä käyttää tietoa kehittämistyön pohjana.

Yksikkökohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman tulee pitää sisällään seuraavat asiat (<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/433310>):

- Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista
- Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi
- Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)
- Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
- Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Kuva 2. Kuntaliitto. Opiskeluhuollon järjestäminen 2023 – pikaopas muutoksessa

Paikallisella tasolla **opiskeluhuollon kokonaisuus** muodostuu suunnitelmista, jotka yhdessä ohjaavat opiskeluhuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmien valmistelussa tulee tehdä monialaisesta yhteistyötä mm. hyvinvointialueen kanssa.

2.2 Opiskeluhuoltoryhmät

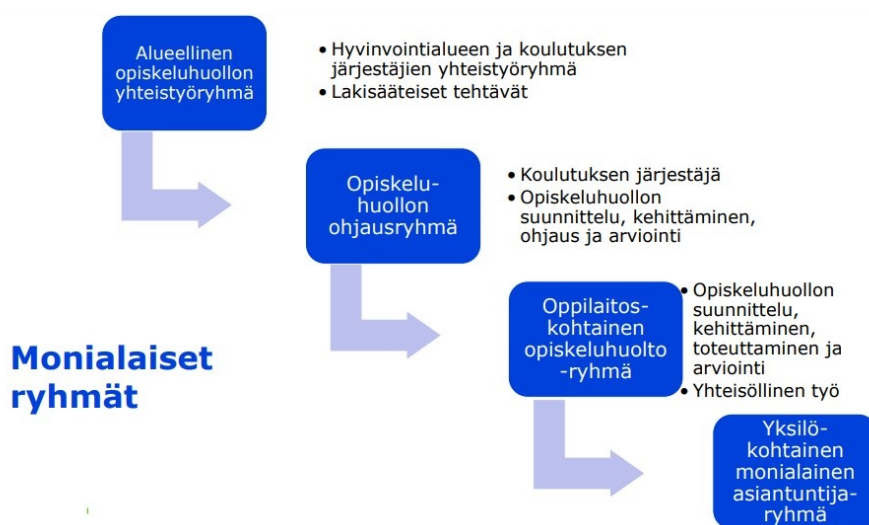
Opetuksen järjestäjän (Laukaan kunta) opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta, arvioi opiskeluhuollon toteutumista, vaikuttavuutta ja valvoo opiskeluhuollon kokonaisuutta paikallisella tasolla oppilas- ja opiskeluhuoltolain 14§ mukaisesti. Ryhmä koostuu mm. sivistystoimen henkilöstöstä,

hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen ammattilaisista sekä sidosryhmien edustajista. Ryhmä valmistelee opiskeluhooltoon liittyviä asioita kunnan sivistyslautakuntaa ja alueellista opiskeluhoollon yhteistyöryhmää varten.

Koulujen esiopetusryhmät kuuluvat oppilaitoskohtaiseen eli **yksikkökohtaiseen opiskeluhooltoryhmään**, joka vastaa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja, joka useimmiten on rehtori tai koulunjohtaja. Päiväkotien esiopetusryhmistä muodostuvat alueelliset esiopetuksen opiskeluhooltoryhmät. Koollekutsujana toimii varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Yksittäistä lasta koskevat asiat käsitellään **tapauskohtaisesti koottavassa yksilökohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR)** (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §), jossa ovat läsnä lapsen asian käsittelyyn välittömästi liittyvät henkilöt. Ryhmän tehtävänä on yhdessä huoltajan ja tarvittaessa myös lapsen kanssa selvittää tuen tarvetta, etsiä sopivia tukimuotoja, järjestää tarvittavaa tukea ja tarvittaessa ohjata perhettä palvelujen piiriin.

Hyvinvointialueen on yhdessä alueensa kuntien ja koulutusten järjestäjien kanssa muodostettava **alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä**. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 a §, Terveystoimintalaki 15 a §). Jos hyvinvointialueen alueella on kunnan lisäksi muita koulutuksen järjestäjiä, heillä tulee olla edustus yhteistyöryhmässä. Lisäksi yhteistyöryhmässä tulee olla alaikäisten vanhempien tai huoltajien sekä opiskelijoiden edustajia, opiskeluhoollon työntekijöiden edustajia sekä tarvittaessa muita yhteistyötahoja. Yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä. Sen tehtävänä on mm. valmistella alueellinen opiskeluhoollon suunnitelma hyvinvointialueen aluevaltuustolle, seurata alueellisen opiskeluhoollon suunnitelman toteutumista ja opiskeluhoollon palvelujen, koulutuksen järjestäjien, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä muiden tarvittavien palvelujen yhteistyön toteutumista sekä käsitellä hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien välisiä opiskeluhoollon yhteistyökysymyksiä.

Kuva 3. Opiskeluhooltoryhmät

Jokaisella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 14 § 1 - 4 mom. mukaan. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi ikäryhmälle suunnattuja terveydenhoitopalveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä, sen mukaan kuin käsiteltävä asia edellyttää.

3. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT

Opetuksen järjestäjä antaa keväisin esiopetuksen yksikkökohtaiset lapsimäärät tiedoksi hyvinvointialueelle/opiskeluhuollon palvelujen järjestäjälle seuraavan lukuvuoden resurssin jakamista varten.

Kultakin esiopetusyksiköltä kootaan syksyllä tiedot opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista. Tiedot ilmoitetaan opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Yksikkökohtaiset esiopetusryhmien tiedot kirjataan lukuvuosisuunnitelmiin.

Opiskeluhuollon tarpeen arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden lasten ja esiopetusyksiköiden tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määrääjassa. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi esiopetusyksiköiden määrä ja esiopetuksen lapsimäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi ryhmä- ja lapsikohtaista tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttotasaustaisten lasten lukumäärät ja osuudet.

Esiopetusikäisten opiskeluhuollon palvelut

Lastenneuvolassa seurataan ja tuetaan lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä ja tarjotaan kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotteet. Tavoitteena on myös tukea lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta, vanhemmaksi kasvamista ja parisuhdetta sekä edistää perheen sosiaalista tukiverkostoa.

Vanhempia autetaan löytämään keinoja ratkaista perheen ongelmia ja luottamaan omiin kykyihinsä kasvattajina. Neuvola tarjoaa terveystarkastuksia, seulontatutkimuksia, ohjausta ja neuvontaa. Tarvittaessa järjestetään lapselle tai hänen perheelleen lisäkäyntejä, ohjataan heidät jatkotutkimuksiin tai muun tuen piiriin. Perheen asiakkuus jatkuu neuvolassa raskauden alusta lapsen kouluunlähtöön saakka. Lastenneuvolan terveydenhoitajat osallistuvat sekä esiopetuksen opiskeluhuollon suunnitteluun ja arviointiin sekä tarvittaessa lapsen yksilökohtaisiin palavereihin. Kesällä, ennen koulun aloitusta, lapsi käy kouluterveydenhoitajan tarkastuksessa.

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin tehtäviin kuuluu esiopetusyksiköissä yhteisöllistä ja yksilöllistä työtä sekä yhteistyötä oppilaan perheen ja verkostojen kanssa. Kuraattori ja psykologi osallistuvat ennaltaehkäisevän yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä opetuksen järjestäjän toimijoiden kanssa (esim. teematunnit ja –päivät, työskentely esiopetusryhmässä, kyselyt/kartoitukset,

opiskeluhuoltoryhmätyö, kriisiryhmätoiminta, sidosryhmäyhteistyö, vanhempainiltoihin osallistuminen).

Opiskeluhuollon psykologin tehtävänä on edistää esiopetukseen osallistumista, oppimista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Psykologityöhön sisältyy arviointia, ohjausta ja neuvontaa, jonka tavoitteena on lisätä vanhempien, lapsen ja opettajien ymmärrystä, tietoa ja kokonaiskäsitystä tilanteesta ja auttaa heitä suunnittelemaan tukitoimia. Psykologi voi tehdä oppimiseen, kehitykseen tai neuropsykiatriisiin haasteisiin liittyviä kartoituksia sekä antaa matalan kynnyksen tukea lieviin mielenterveyden haasteisiin. Esiopetuksessa lapset kuuluvat tulevan koulunsa psykologin työkenttään.

Opiskeluhuollon kuraattori toimii hyvinvoinnin sekä myönteisen kasvun ja kehityksen edistämisen tukena sosiaalialan asiantuntijana. Kuraattori vahvistaa arjen taitoja ja sosiaalista toimintakykyä koulunkäyntiin, ihmissuhteisiin sekä erilaisiin elämäntilanteisiin liittyen. Kuraattori tarjoaa lapsille tuki- ja ohjauskeskusteluja ja toimii yhteistyössä lasten perheiden, esiopetuksen henkilöstön sekä tarvittaessa eri viranomaisten kanssa palveluiden yhteensovittamiseksi.

4. YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOTEUTTAMINEN

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa esiopetuksen toimintakulttuuria, ja lasten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla edistetään, seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Siihen kuuluvat fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Pedagoginen turvallisuus koostuu turvallisesta kasvu- ja oppimisympäristöstä, sen lapsista ja aikuisista sekä heidän välisistä verkostoista ja toiminnasta. Esiopetuksen henkilöstöllä on ensisijainen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista.

Laukaassa esiopetusryhmissä noudatetaan **Opetuksen järjestäjän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa** lasten ikä ja kehitystaso huomioiden. Esiopetusryhmät tarkentavat yksikkökohtaiset lasten tasa-arvoon ja yhdenvertaisen kohteluun liittyvät huomiot lukuvuosisuunnitelmiin.

Yhteisöllistä toimintakulttuuria ja opiskeluhuoltoa toteuttavat koko esiopetuksen henkilöstö, opiskeluhuollon palveluiden työntekijät ja sidosryhmät. Tavoitteena on lapsen kokemus yhteisöön kuulumisesta sekä turvallisuuden tunne ryhmän jäsenenä. Yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään esiopetusyhteisön ja ryhmien hyvinvointia sekä suunnitellaan ja kehitetään arjen toimintatapoja yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, hyvinvointialueen työntekijöiden sekä muiden kunnan lasten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapoja vahvistetaan, ja yhteistyötä esiopetusryhmien ja opiskeluhuollon palveluiden työntekijöiden kesken suunnitellaan ja arvioidaan yksikkökohtaisesti. Koulujen esiopetusryhmät kuuluvat **koulukohtaiseen monialaiseen opiskeluhuoltoryhmään**

(koulukohtaiset yhteisölliset OHR:t). Päiväkotien esiopetusryhmät ja opiskeluhuollon palveluiden työntekijät kokoontuvat **alueellisissa opiskeluhuollon työkokouksissa**. Vuosittain suunnitellaan ja sovitaan yhteisöllisen opiskeluhuollon käytännöistä esiopetusryhmissä huomioiden ryhmän sen hetkiset tarpeet. Sovituista yhteistyön tavoista tiedotetaan huoltajia. Lukuvuoden lopussa toteutunutta yhteisöllisen opiskeluhuollon työskentelyä arvioidaan.

Huoltajia tiedotetaan opiskeluhuollon ja perheitä tukevista muista palveluista ja heidän kanssaan keskustellaan yhteisesti opiskeluhuollosta ja sen toimintatavoista. Huoltajia kannustetaan tuomaan esille havaintojaan, mielipiteitään ja toiveitaan esiopetuksen toimintaan ja lasten hyvinvointiin liittyvistä asioista esim. vanhempainilloissa. Laukaassa esiopetuksessa toteutetaan vuosittain asiakaskysely, jossa yhtenä kysymyksenä ovat opiskeluhuollon palvelut.

Lasten osallisuutta esiopetukseen ja opiskeluhuoltoon edistetään ikään ja kehitysvaiheeseen sopivilla tavoilla. Lasten mielipiteitä selvitetään ja kuullaan yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä kehitettäessä. Esiopetuksessa huomioidaan huoltajien kautta lasten esille tuomia asioita ja saatua tietoa hyödynnetään yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämisessä.

Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden tukemiseksi Laukaassa esi- ja perusopetuksessa on käytössä **hyvinvointiopetuksen vuosikello**, joka koostuu kahdeksasta eri teemasta ja valmiista opetussisällöistä. Vuosikellon teemoja toteutetaan oppitunteina tai tuokioin esiopetuksen toiminnassa. Hyvinvointiopetuksen vuosikellon materiaali on saatavissa 'Laukaan hyvinvointiopetuksen vuosikellon materiaalipankki' -nimisestä Teams-ryhmästä, johon liitetään kaikki esiopettajat.

Laukaan kunnan perusopetuksessa on laadittu **Läsnäolon tukemisen ja poissaoloihin puuttumisen malli**, joka on otettu käyttöön 1.8.2022, ja päivitetty valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan keväällä 2023. Tässä mallissa on kuvattu, miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään. Läsnäolon tukemisen ja poissaoloihin puuttumisen mallia noudatetaan myös esiopetuksessa lasten ikä ja kehitystaso huomioiden. Jo esiopetuksessa on tärkeää seurata lapsen läsnäoloa ja yhteistyössä huoltajien kanssa puuttua varhaisessa vaiheessa poissaoloihin.

Esiopettajalla on velvollisuus seurata lapsen poissaolomäärää esiopetuksessa. Lukukausittain 50 poissaolotunnin (sisältää sovitut poissaolot) ylittyessä tulee huoltajien kanssa yhteistyössä arvioida lapsen tilannetta sekä poissaolojen syytä tarkemmin. Ennalta tiedetyistä alle viikon mittaisista poissaoloista, kuten lomamatka, huoltaja ilmoittaa esiopetusryhmään. Yli viikon mittaisen poissaolon huoltaja anoo kirjallisesti päiväkodin johtajalta/koulun rehtorilta. Jos lapsen poissaolot lisääntyvät, niistä herää huoli tai ne pitkittyvät, opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisiin tulee ottaa yhteyttä oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 § kuvaamalla tavalla.

Laukaassa toimii osana yhteisöllistä opiskeluhuoltoa varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa lähes kolmekymmentä **nepsy-tsempparia**. Kaikilla kouluilla on yksi tai useampi nepsy-tsemppari. Päiväkotien esiopetusryhmissä varhaiskasvatuksen erityisopettajat toimivat nepsy-tsemppareina. Laukaan nepsy-tsempparitoiminta on osa hyvinvointialueen varhaista tukea lasten ja nuorten ja sekä heidän perheiden tukemisessa neuropsykiatrisissa vaikeuksissa ja häiriöissä. Nepsy-tsempparitoiminnan tavoite on antaa kasvatusalan ammattilaisille vertaistukea sekä lisätä tietoa ja ymmärrystä neurokirjon lasten ja nuorten kanssa toimimisessa.

5. YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOTEUTTAMINEN

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan ikäryhmälle tarkoitettuja terveydenhuoltopalveluja, jotka järjestetään terveydenhuoltolain mukaisina neuvolapalveluina, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja. Se on myös yksittäistä lasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään lapsen kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

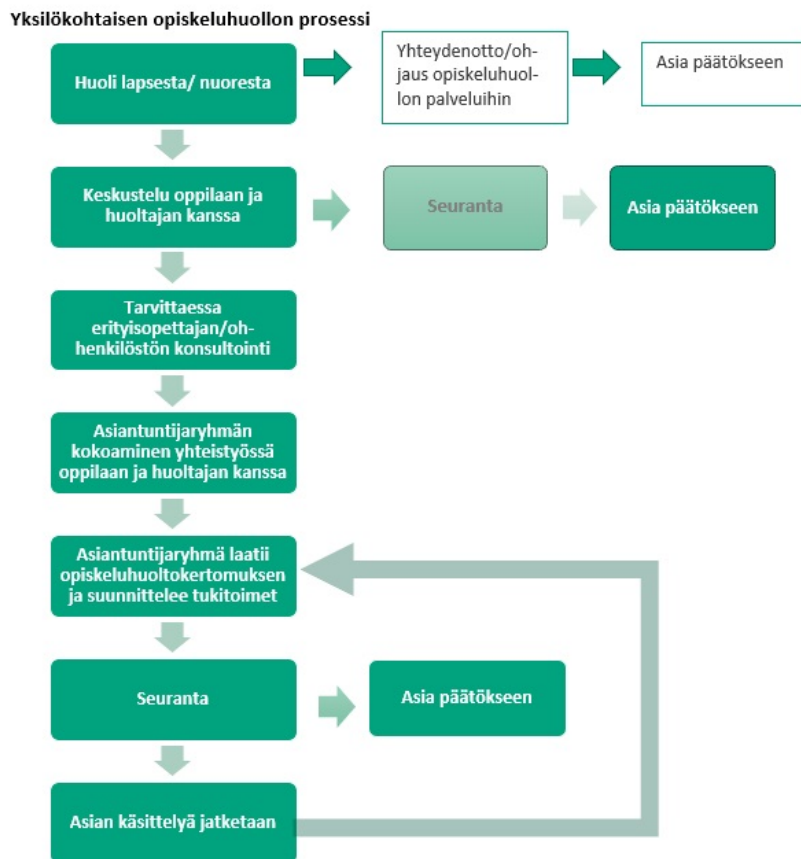
Esiopetuksen opiskeluhuollolla on tärkeä merkitys varhaisen tuen turvaamisessa ja ongelmien ehkäisyssä. Lasten yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä opiskeluhuollon tuen rakentamisessa, että esiopetuksen arjessa.

5.1 Ohjaaminen yksilökohtaisen opiskeluhuollon palveluihin

Esiopetuksen henkilöstöllä on velvollisuus havainnoida lapsen oppimista ja kehitystä. Kun esiopetuksessa huomataan riskejä tai huolta lapsen tai perheen hyvinvointiin liittyen, esiopettaja keskustelelee asiasta huoltajien kanssa. Jos arvioidaan lapsen tarvitsevan opiskeluhuoltopalveluja, on esiopetuksen henkilöstön viipymättä otettava yhteyttä terveydenhoitajaan, psykologiin tai kuraattoriin. Yhteydenoton tulee tapahtua lapsen huoltajan suostumuksella. Samalla esiopetuksen työntekijä luovuttaa tarvittavat tiedot tuen arvioimiseksi. Työntekijä voi konsultoida kuraattoria, psykologia tai terveydenhoitajaa myös nimettömästi tilanteen arviointivaiheessa.

5.2 Monialainen asiantuntijaryhmä (MAR)

Kun lapsen tai perheen hyvinvointiin liittyvässä asiassa nähdään tarpeelliseksi pitää palaveri huoltajien kanssa, asiantuntijat opiskeluhuollon henkilöstöstä kutsutaan koolle. Palaverin kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palveluiden edustaja, jolle huoli herää ja asia työtehtävien perusteella kuuluu. Mukana voi olla myös muita tilanteen kannalta keskeisiä asiantuntijoita tai perheen läheisiä, huoltajan yksilöidyn kirjallisen suostumuksen perusteella. Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu esiopetuksessa huoltajan suostumukseen. Asiantuntijaryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa lapsen asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.).

Kuva 4. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon prosessi.

Huoltajan osallisuutta tuetaan ja mielipiteitä kuullaan lapsen yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamisessa. Lapsen osallisuus ja toivomukset otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Opiskeluhuoltotyö järjestetään niin, että lapsi voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä niitä ohjaavan lainsäädännön mukaan.

Monialaisen asiantuntijaryhmän palaverista kirjataan opiskeluhuoltokertomus lapsen Wilma-asiakirjoihin omalle välilehdelle. Opiskeluhuollollisia huomioita ei kirjata lapsen esiopetussuunnitelmaan tai muihin pedagogisiin asiakirjoihin, sillä ne ovat salassa pidettävää tietoa. Opiskeluhuoltokertomuksen kirjaamisesta (Wilmaan) vastaa esiopettaja tai erityisopettaja.

Opiskeluhuoltokertomukseen tulee kirjata seuraavat asiat:

- 1) nimi, henkilötunnus ja kotikunta sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) asian aihe, tausta ja vireillepanija;
- 3) tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuvat henkilöt ja heidän asemansa;
- 4) suunnitelma toimenpiteistä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;

- 5) lasta koskeva välttämätön tieto liittyen opiskeluhuollossa toteutettuihin ja toteutettaviin toimenpiteisiin;
- 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammattinsa tai virka-asemansa.

Opiskeluhoultokertomus muodostuu aikajärjestyksessä, palaverikohtaisesti laadituista erillisistä muistioista. Tämän tarkoituksena on turvata, että opiskeluhuollon tarpeen selvittäminen ja sen pohjalta toteutetut toimenpiteet ja niiden perusteet tulee dokumentoitua asianmukaisesti. Lisäksi kaikkien osapuolten, erityisesti lapsen, mutta myös työntekijöiden oikeusturvan kannalta on välttämätöntä, että tiedot säilyvät tallennettuina ja muuttumattomina, myös mahdollisten tulevaisuudessa toteutettavien selvitysten ja toimenpiteiden taustatiedoksi. Opiskeluhoultokertomukseen kirjataan käsitellyn aiheen lisäksi tilanteen seuranta tai tiedonsiirto kouluun. Huoltajan kanssa sovitaan kirjauksen lukuoikeuden määrittelystä.

Opetuksen järjestäjä rekisterinpitäjänä ylläpitää monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon rekisteriä (opiskeluhoultorekisteri) ja vastaa opiskelijarekisteriin kuuluvien henkilötietojen lainmukaisesta käsittelystä. Rekisteriin tallennetaan monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa laadittavat opiskeluhoultokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat. Opiskeluhoultokertomus tallennetaan Wilmaan. Lomaketta ei tulosteta eikä muuta opiskeluhuollon rekisteriä muodosteta. Rekisterinpitäjä on nimennyt rekisterille vastuuhenkilöksi sivistysjohtajan. Vastuuhenkilö määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin tallennettaviin tietoihin. Tietopyyntö tähän Wilman rekisteriin tehdään Suomi.Fi-palvelun kautta.

Oppilas- ja opiskeluhoultolain 23§ mukaan lapsen yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä lapsen opettajalle, rehtorille tai päiväkodin johtajalle ja opetuksen järjestäjälle lapsen opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot (Perusopetuslaki 1288/2013 40 § 2 mom.).

Kun lapsi siirtyy toiseen esiopetusyksikköön tai kouluun, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä lapsen huoltajan suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013 23 § 3 mom.). Laukaassa yksilökohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä toiminut opiskeluhuollon työntekijä vastaa opiskeluhuollollisen tiedon siirrosta huoltajien luvalla kouluun tai lapsen vaihtaessa ryhmää uuteen esiopetuspaikkaan.

Opiskeluhuollon toimijat kirjaavat yksilökohtaisen opiskeluhoultotyön lakien säätämällä tavalla lapsen potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin tai vastaavaan asiakasrekisteriin. Näiden Keski-Suomen hyvinvointialueen työntekijöiden asiakasrekistereiden rekisterinpitäjänä toimii palvelun järjestävä hyvinvointialue.

5.3 Lapsen erityisruokavalio, sairauden hoito ja lääkitys

Erityisruokavalioihin liittyvistä asioista sovitaan huoltajan ja esiopetuksen henkilöstön välillä. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä terveydenhuollon kanssa. Kun terveydelliset syyt edellyttävät erityisruokavalion noudattamista, sen tulee perustua lääkärin tai ravitsemusterapeutin todistukseen. Maidottomuudesta tarvitaan ruokapalveluihin todistus. Todistusta ei edellytetä laktoosittoman tai kasvisruokavalion saamiseksi. Lasten vegaaniruokavalio edellyttää ruokavalio-ohjausta.

Laukaassa käytäntönä on, että ruoka-allergian vuoksi erityisruokavalio toteutetaan, jos ruoka-aineesta voi aiheutua vakavia oireita tai jos vältettävä ruoka-aine on ravitsemuksellisesti keskeinen. Lieviä oireita (esim. suun kutina, lievä iho-oire) aiheuttava ruoka-allergia ei ole edellytys erityisruokavaliolle, vaan oireita aiheuttavia ruoka-aineita käytetään oireiden sallimissa määrin. Lieviä oireita aiheuttavan ruoka-aineen voi siirtää lautasen sivuun tai syödä ko. ruoka-ainetta itselle sopivan määrän.

Erityisruokavalioiden ilmoittamisen lomake löytyy Laukaan kunnan nettisivuilta ruokapalveluiden alta <https://www.laukaa.fi/asukkaat/kasvatus-ja-opetus/opetuksen-ja-varhaiskasvatuksen-palvelut/ruokailu-ja-erityisruokavaliot/>. Huoltaja täyttää lomakkeen ja toimittaa sen suoraan esiopetukseen / kouluun. Huoltajan vastuulla on ilmoittaa ruokavaliossa tapahtuvat muutokset lapsen esiopetukseen / opettajalle, josta tieto siirtyy ruokapalveluun.

Sairauden vaatima esiopetuspäivän aikainen hoito, mm. lääkityksen järjestäminen, suunnitellaan tapauskohtaisesti. Lapsen lääkehoidosta ja sen informoinnista huolehtii huoltaja ja tekee siitä kirjallisen lääkehoitosopimuksen esiopetuksen kanssa. Päivänaikaisesta lääkityksestä huoltaja informoi henkilöstöä (esim. astmalääkitys) ja jos sairaudenhoito vaatii henkilöstön kouluttautumista, sairautta hoitava taho ja huoltaja huolehtivat tarvittavasta koulutuksesta, terveydenhoitaja voi olla tässä apuna.

Oikeus esiopetukseen kuuluu myös sairaalahoidossa oleville lapsille. Perusopetuslain 4a§ mukaan erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa (lain 6 tai 28 §:ssä tarkoitettussa) esiopetuksen järjestämispaikassa. Sairalahoidossa olevan lapsen tilanteesta asiaa selvitetään ja yksilökohtaisista ratkaisuista sovitaan yhdessä moniammatillisesti terveydenhuollon hoitavan tahon, lapsen huoltajan, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhoollon ammattilaisten kanssa.

6. YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPISKELUHUOLLOSSA

Opiskeluhoollto on kaikkien esiopetuksessa työskentelevien ja opiskeluhoolltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Monialainen yhteistyö opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoolllossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti **opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä**.

Opiskeluhoollon suunnittelussa ja arvioinnissa yhteistyötä tehdään monialaisesti esiopetuksen henkilöstön, lasten ja perheiden sekä opiskeluhoollon palveluiden välillä. Lisäksi yhteistyöhön

osallistuvat lasten mielenterveys- ja perheneuvolapalveluiden, terveydenhuollon sekä sosiaalitoimen työntekijöitä. Lasten, nuorten ja perheiden tukipalveluita tuottavia tahoja ja heidän työnkuvaansa on kuvattu opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä **lapsen ja huoltajien kanssa**. Osallisuus on työtä ohjaava periaate, jonka mukaan lapsella ja hänen huoltajillaan on oikeus saada tietoa ja päästä vaikuttamaan itseä koskeviin asioihin ja päätöksentekoon. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennaltaehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Lapsikohtaisissa keskusteluissa huoltajan kanssa keskustellaan lapsen hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä tarpeista, toiveista ja mahdollisista toimenpiteistä. Huoltajan näkemystä kuunnellaan ja arvostetaan. Opiskeluhoilto palvelut ja lapsikohtainen yhteistyö opiskeluhoilto palveluiden työntekijöiden kanssa perustuvat huoltajan suostumukseen.

Lasta kuullaan häntä koskeissa asioissa ikä ja kehitysvaihe huomioiden, yleensä huoltaja edustaa lasta opiskeluhoiltoon liittyvissä asioissa. Lapsi osallistuu häntä koskeviin tapaamisiin silloin, kun se lapsen tilanteessa on tarkoituksenmukaista. Lasten mielipiteitä ja ajatuksia selvitetään arjessa mm. havainnoimalla lasten ja ryhmän toimintaa, ja ryhmässä esille nousevia ilmiöitä.

Lapsen tuen tarpeen osalta tehdään monialaista yhteistyötä myös opiskeluhoilto palveluiden kanssa esim. kutsumalla lapsen tarpeen mukaiset työntekijät mukaan esiopetuskeskusteluun tai muuhun yhteistyöpalaveriin. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen toimintatavat ja vastuut kuvaillaan tarkemmin Laukaan esiopetussuunnitelmassa.

Keväällä esiopetuksesta **siirretään opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot lapsen tulevaan kouluun** ja suunnitellaan tuen toteuttamista koulussa. Palaveriin osallistuvat aina tilanteen ja tarpeen mukaan ne esiopetuksen ja koulun puolella toimivat ammattilaiset, joiden näkemystä ja osaamista tarvitaan kunkin lapsen asianmukaisen ja hänen tarpeitaan vastaavan koulupolun suunnittelussa. Tarvittaessa, mikäli yksilökohtaisen opiskeluhoilto palveluita on aloitettu esiopetusvuoden aikana työskentelyssä lapsen asioissa, tai ajatellaan, että opiskeluhoilollinen tuen tarve jatkuu koulun alkaessa, palaveriin kutsutaan asiasta ja aiheesta riippuen tarvittava opiskeluhoilto palveluiden työntekijä mukaan.

7. SUUNNITELMA LASTEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA, HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISI- JA TURVALLISUUSUUNNITELMAT

Lapsella on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista esiopetusyksiköiden kanssa. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on lasten ja henkilöstön turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa.

Laukaassa on kunnan esi- ja perusopetuksen yhteinen [suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä](#) ja päivitetty suunnitelma on hyväksytty Laukaan kunnan sivistyslautakunnassa 11.6.2024, ja se on osa opetuksenjärjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa.

Suunnitelma löytyy Laukaan peda.net-sivulta ja siitä tiedotetaan huoltajia lukuvuosittain. Jokainen esiopetusyksikkö tekee omaan lukuvuosisuunnitelmaansa tarvittavat lisäykset ja tarkennukset. Opetushenkilöstölle on koottu tarkemmat ohjeistukset ja tukimateriaalit aiheeseen liittyen Peda.net-sivuille (Esiopettajat – Kiusaamisen vastainen työ). Lisätietoa kiusaamiseen liittyen ja tilanteiden selvittelyyn löytyy Opetushallituksen sivustolta [Ei kaikelle väkivallalle](#). Ilmoitusvelvollisuus lapseen kohdistuvasta väkivallasta on kuvattu [Lastensuojelun käsikirjassa](#).

Esiopetuksessa kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteiden osapuolina olevilla lapsilla on oikeus tarvitsemiinsa opiskeluhuollon palveluihin. Huoltajan suostumuksella kiusaamistilanteen aiheuttamaa opiskeluhuollollisen tuen tarvetta voidaan käsitellä tapauskohtaisesti koottavassa yksilökohtaisessa, monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Opetuksen järjestäjä on laatinut sekä kouluihin että varhaiskasvatukseen **kriisisuunnitelman**, jossa kuvataan ennaltaehkäisy äkillisissä kriiseissä, uhkissa ja vaaratilanteissa sekä niihin varautuminen, toimintatavat ja toimintavalmiuksien harjoittelu. Sen laatimisessa tehdään yhteistyötä myös pelastustoimen ja poliisin sekä muiden paikallisten kriisitoiminnasta vastaavien tahojen kanssa. Esiopetuksen henkilöstöä ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöitä perehdytetään toimintatapoihin erilaisissa kriisi- ja ongelmatilanteissa sekä huolehditaan tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä. Koulujen esiopetusryhmät noudattavat koulukohtaisia kriisisuunnitelmia. Päiväkotien esiopetusryhmät noudattava varhaiskasvatuksen kriisi- ja turvallisuussuunnitelmia sekä niiden yksikkökohtaisia tarkennuksia.

8. LIITE

Kuva Laukaan esiopetuksen opiskeluhuollon kokonaisuudesta

